

Hermud Seim
Åsavegen 53
6823 SANDANE

Bergen, 02. september 2010

Registrering av hubro ved Gravdal kraftverk i Førde

Innledning

I forbindelse med planlegging av Gravdal kraftverk i Førde, har Rådgivende Biologer AS v/ornitolog Ole Kristian Spikkeland i august 2010 gjennomført feltarbeid og foretatt intervjuer med lokale grunneierrepresentanter og andre aktører med tanke på å dokumentere mulig forekomst av hubro i planområdet eller dets nære omgivelser. Rammen for oppdraget er gitt i vårt tilbudsbrev av 3. juni 2010.

Krav om tilleggsundersøkelse

I brev av 11. mai 2010 påla NVE tiltakshaver å utføre feltregistrering av hubro (sitat):

*"Vi syner elles til at Fylkesmannen i Sogn og Fjordane i si høyringsfråsegn påpeiker at det er behov for meir kunnskap om sannsynleg reirlokaltet for hubro i eller i nærleiken av utbyggingsområdet. Hubro er ein sterkt trua art som er svært sårbar for uroing i hekketida. Naturmangfoldlova legg opp til ein kunnskapsbasert forvaltning, jf. §§ 8 og 9. NVE meiner det er naudsynt med meir kunnskap for å kunne ta ei avgjerd i saka. Undersøkinga må ha som mål å klargjere om det finst hubro i området rundt Ytre Gravdalsgjelet, samt å kartfeste eventuelle reirlokaltetar. Dette kravet om tilleggsinformasjon med **nødvendige undersøkinga** har heimel i vassressurslova § 23,2. ledd. Krava er av prosessuell art og ikkje enkeltvedtak som kan påklagast."*

Bakgrunnen for å tilrå nye hubroregistreringer

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har i sin høringsuttalelse datert 9. april 2010 formulert problemstillingen knyttet til mulig hubroforekomst i Gravdal som følger (sitat):

*"Det har truleg i fleire år hekka hubro ved Gravdalen. Hubro er raudlista og er ein svært sjeldsynt fugl både i Norge og Sogn og Fjordane. Observasjonen av hubro ved det planlagde utbyggingsområdet er den einaste registreringa av arten i Førde kommune, i Sogn og Fjordane er bestanden antatt å ligge kring 10-20 hekkande par (2007). I Artsdatabanken si "raudliste" over trua og sårbare artar frå 2006 er hubroen klassifisert som "sterkt truga" (EN), som er den nest høgaste klassifiseringa, lågare enn "kritisk truga" (CR) og høgare enn "sårbar" (VU). Den har fått kategorien "sterkt truga" på grunn av kraftig bestandsreduksjon. Lenkja til Artsdatabankens status for arten Hubro er:
<http://www2.artsdatabanken.no/rodlistesok/Artsinformasjon.aspx?artsID=9802>.*

*Som ledd i arbeidet med å stanse tapet av biologisk mangfald innan 2010 har Direktoratet for naturforvaltning (DN) utarbeidd handlingsplanar for enkelte artar som i dag er trua av utrydding i Noreg, og der tiltak av meir generell karakter innan naturforvaltning ikkje åleine vil vere tilstrekkeleg. Fram til no er det utarbeidd planar for 12 enkeltartar, hubro er ein av desse 12 prioriterte artane. I handlingsplanen for hubro vert det sett på utbreiing og bestandsutvikling for arten i Europa, i Noreg og ulike landsdelar og trusselfaktorar. Utbyggingar og inngrep er generelt ein trussel mot hekke- og leveområda og hubroen er sårbar for menneskeleg aktivitet og uroing, f.eks. frå skogsdrift eller ferdsel i samband med utbyggingar. Handlingsplan for hubro: <http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=123>,
<http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=425>.*

Naturmangfaldlova trådte i kraft 1.7.2009. Lova har som formål at naturen med tilhørende biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på gjennom bærekraftig bruk og vern. I den nye naturmangfaldlova er det lovfesta eit forvaltningsmål for ivaretaking av artar, jf. § 5. Vi viser også til naturmangfaldslovas § 8 kunnskapsgrunnlag og § 9 føre-var-prinsippet.

Hubroen er vanskeleg å oppdage og hubroens roping er den beste indikasjonen på at hubroen har fast tilhald på ein lokalitet. Rop frå hubro er høyrte fleire gonger i området Gravdalsgilet og det er sannsynleg at det er ein reirlocalitet i området. Kvar reirlocaliteten er lokalisert er ikkje kjend. Vi meiner difor at området må undersøkjast nærare før ei ev. utbygging finn stad, jf. krav til kunnskapsgrunnlag § 8 i naturmangfaldlova. Ved ei nærare kartlegging av hubro i området bør det og vurderast aktuelle tiltak ved eit eventuell funn av reirlocalitet. Dersom det ikkje vert funne noko reirlocalitet, men stadfesta at det er hubro i området, meiner Fylkesmannen at utbygginga ikkje bør finne stad ut i frå føre-var-prinsippet, jf. naturmangfaldlova § 9.

Vi viser og til OED sine "Retningslinjer for små vannkraftverk" (2007), der det står følgjande under tema biologisk mangfold: "tiltak som kommer i konflikt med arter som er kritisk truet eller sterkt truet, eller naturtyper Norge har et internasjonalt ansvar for, eller vil vanskeliggjøre nasjonal oppfyllelse av internasjonale avtaler kan ikke påregne konsesjon". Ei kartlegging av hubro må skje med stor varsemd. I egg- og ungeperioden er hubroparet lett å forstyrre, og dei kan lett forlate egg og ungar og gi opp hekkinga dersom dei vert uroa i nærleiken av reiret. I denne perioden må ein ikkje nærme seg eventuelle reir. Frå byrjinga av juli og ut i august kan hekkplassane besøkast for å konstatere om det har vore hekking gjennom å leite etter sporteikn, eller på kvelden for å lytte etter tiggande hubroungar. Meir informasjon om hubro finn ein på Norsk Ornitologisk Forening sine nettsider: http://www.birdlife.no/fuglekunnskap/aaretsfugl_2008.php.

Dei siste åra har restbestandane av hubro i Noreg blitt utsett for auka press frå naturfotografar og andre nysgjerrige, og med tanke på denne lokaliteten si plassering ikkje langt unna Førde sentrum ber vi om at opplysningane ikkje blir formidla vidare.

Tilråding

Utbygging av Gravdal kraftverk kjem i konflikt med ein sannsynleg reirlocalitet for hubro. I Artsdatabanken si raudliste over trua og sårbare artar er hubroen klassifisert som sterkt truga (EN). Fylkesmannen meiner difor at området må undersøkjast nærare før ei ev. utbygging finn stad, jf. krav til kunnskapsgrunnlag § 8 i naturmangfaldlova. Dersom ei ev. utbygging er i konflikt med yngle-/leveområde til hubroen, eller det ikkje vert funne noko reirlocalitet men stadfesta at det er hubro i området, meiner vi at utbygginga ikkje bør finne stad ut i frå føre-var-prinsippet, jf. naturmangfaldlova § 9. (sitat slutt)

Metoder

Planområdet i Gravdal m/nære tilstøtende områder ble befart 17-18. august 2010. Under feltarbeidet ble samme metodikk benyttet som anbefalt på nettsidene til Norsk Ornitologisk Forening, og som referert til av Fylkesmannen i Sogn og Fjordane (se sitat ovenfor). Kort oppsummert ble det foretatt lytting etter tiggende hubrounger om kvelden og natten den 17. august, mens det den påfølgende dag ble gjennomført feltregistreringer i de antatt best egnede hekkehabitatene for hubro i ytre Gravdalsgilet. Her var hensikten å observere spor og sportegn (gulpeboller, byttedyrrester mv.) etter hubro og påvise eventuell reirplass. Under dette feltarbeidet ble kikkert benyttet flittig. GPS-sporlogger fra befaringsdagene er vist i **vedlegg 1**. For kvelds- og nattelyttingen den 17. august er detaljeringsgraden i den presenterte sporloggutskriften ikke tilstrekkelig stor til å vise at den aktuelle lyttestrekningen i Gravdal ble gått opp i alt fire ganger fram til avslutningen kl. 01.30. Været var gunstig for å utføre denne type feltarbeid: Lite vind, tørt (bortsett fra en regnbyge den 18. august) og til dels meget høye lufttemperaturer. Ved oppstart 17. august kl. 21.10 ble temperaturen målt til 21 °C, og fallende til 19 °C kl. 00.45 og 17 °C kl. 01.30. Neste dag steg temperaturen fra 17 °C til 22 °C i løpet av feltarbeidsperioden. Foruten eget feltarbeid ble det også intervjuet grunneier-representanter, nabogrunneier samt lokalkjente ressurspersoner med god lokalkjennskap til hubro.

Resultater

Feltarbeidet

Det ble ikke hørt hubro (voksenfugl eller lokkerop fra tiggende unger) i Gravdal eller i de tilstøtende nære områder under feltarbeidet. Derimot ble ropende kattugle registrert både ved Hornnes nord for Førdefjorden og i sørlige del av Førde sentrum om kvelden/natten 17. august 2010. Det ble heller ikke registrert noen former for spor eller sportegn etter hubrohekking under befaringen i ytre Gravdalsgilet den påfølgende dag.

Intervjuundersøkelser

I forkant av feltarbeidet ble Terje Thon (telefon 909 42 109) og Terje Negard (telefon 907 26 029), begge lokalkjente amatørornitologer med stor kompetanse på hubro, intervjuet om deres kjennskap til forekomst av hubro i Gravdal og Fördere regionen for øvrig. Etter gjennomført feltarbeid er i tillegg intervjuet grunneier Arne Gravdal (telefon 481 67 002), grunneier Arne Kirkebø (telefon 975 29 857) og naturfotograf og nabogrunneier Silje Grønnevik (telefon 995 07 595).

Kort oppsummert bekrefter Terje Thon og Terje Negard at det ved flere anledninger over en rekke år fram til 2009 er registrerte rop av voksen hubro i Gravdalsområdet, til dels også på motsatt side av Førdefjorden. Silje Grønnevik opplyser at hun jevnlig hørte ropende hubro i Gravdalsgjelet under oppveksten på 1990-tallet og fram til ca. 1999/2000. På dette tidspunkt fant hun dessuten en død hubro under kraftlinjen som går like bak huset hennes ved inngangen til Gravdalsgjelet (se **figur 2** i **vedlegg 2**). Fuglen er registrert av myndighetene, utstoppet og i privat eie. Siden skal hun ikke ha registrert hubrorop. Verken grunneier Arne Gravdal (som ikke er bosatt i Gravdal) eller grunneier Arne Kirkebø har kjennskap til hubrorop eller andre spor/sportegn etter arten i dette området. Sistnevnte har sammen med sin sønn jaktet mye i ytre Gravdalsgilet og tilstøtende terreng den siste 15 års perioden – og også ofte overnattet ute i terrenget.

Oppsummering

Det synes klart at hubro fra tid til annen over et lengre tidsrom er registrert ropende i Gravdalsområdet og tilstøtende nærområder, inkludert arealene på motsatt side av Førdefjorden. Forekomsten i området er bekreftet gjennom funnet av en død hubro ved kraftledning nederst i Gravdalsgilet omkring 1999/2000. Det foreligger imidlertid ingen indikasjoner på hekking i det aktuelle området.

Som korrigering av innhold i høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Sogn og Fjordane (se foran), kan opplyses at hubro er registrert hekkende annet sted i Førde kommune i 2009. En mulig forekomst i Gravdalsområdet er således ikke eneste kjente hubroforekomst i Førde kommune.

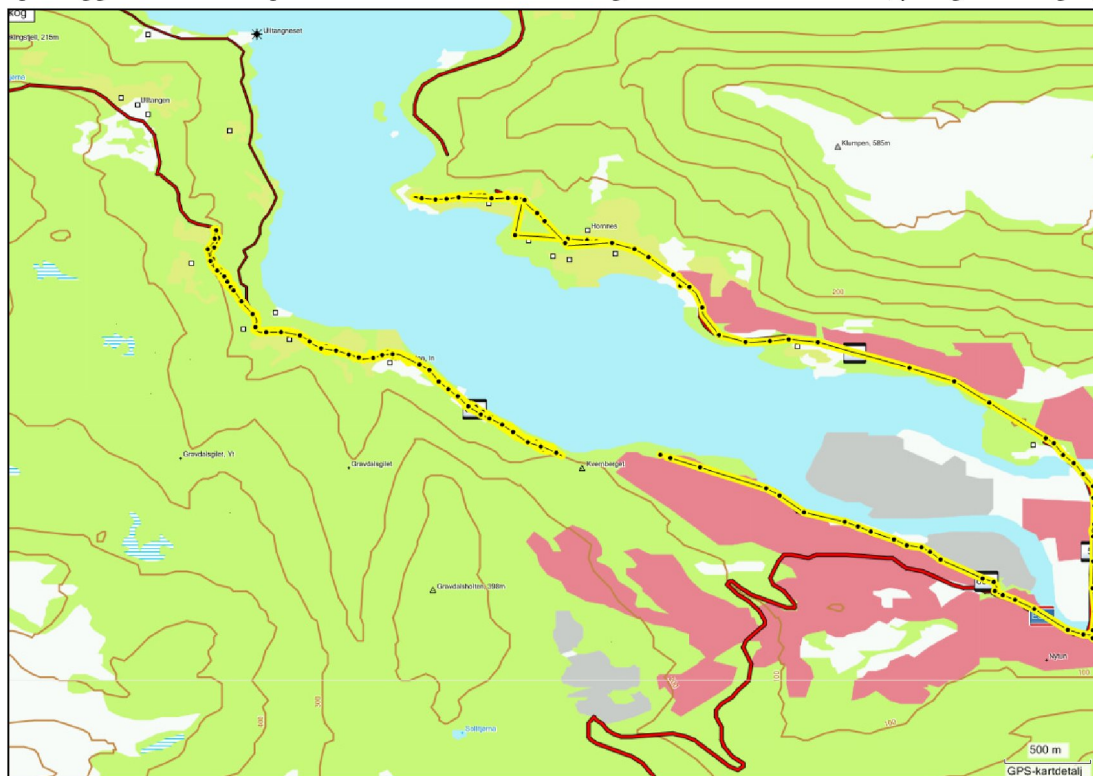
Vennlig hilsen

Ole Kristian Spikkeland (cand. real.)

Vedlegg 1:

Sporlogg Ole Kristian Spikkeland – Gravdal 17-18. august 2010 kl. 2110-0128 (lytting etter unger):

Sporlogg Ole Kristian Spikkeland – Gravdal 18. august 2010 kl. 1001-1540 (søk etter sportegn):

Vedlegg 2: (Alle fotos: Ole Kristian Spikkeland, 18. august 2010)

Figur 1. Befaringsruten 18. august 2010 gikk opp ytre Gravdalsgilet til høyre og ned Gravdalsgilet til venstre. Lytting etter tiggende hubrounger ble foretatt kvelden/natten før langs Rv609 i forgrunnen.

Figur 2. Omkring 1999/2000 ble en voksen hubro funnet død under kraftlinjen som krysser nedre del av Gravdalsgilet. Funnstedet er stolpepunktet i skogkanten bak den røde driftsbygningen.

Figur 3. Utsnitt av det undersøkte terrenget i ytre Gravdalsgilet.

Figur 4. Utsikt over det undersøkte terrenget i ytre Gravdalsgilet, med hogstflater i bakgrunnen.